

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr.60g/2019

privind excepția de neconstituționalitate
a articolului 173 din Codul penal
(*hărțuirea sexuală*)

CHIȘINĂU

5 aprilie 2019

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dlui Mihai POALELUNGI, *președinte*,
dnei Raisa APOLSCHII,
dlui Aurel BĂIEȘU,
dlui Corneliu GURIN,
dlui Artur REȘETNICOV,
dlui Veaceslav ZAPOROJAN, *judecători*,
cu participarea dnei Eugenia Mîța, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă pe 27 martie 2019,
Înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 5 aprilie 2019 în camera de consiliu,

Prezintă următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a articolului 173 din Codul penal, ridicată de către dl avocat Iurie Bargan, în dosarul nr. 1-814/17, pendinte la judecătoria Chișinău, sediul Centru.

2. Excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională pe 27 martie 2019, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe rolul judecătoriei Chișinău, sediul Centru, se află în examinare cauza penală privind învinuirea dlui Mihail Emilian de comiterea infracțiunii prevăzute la articolul 173 din Codul penal [Hărțuirea sexuală].

4. În cadrul ședinței de judecată din 14 martie 2019, dl avocat Iurie Bargan, apărător ales al dlui Mihail Emilian, a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolului 173 din Codul penal, care are următorul conținut: „Hărțuirea sexuală, adică manifestarea unui comportament fizic, verbal sau nonverbal, care lezează demnitatea persoanei ori creează o atmosferă neplăcută, ostilă, degradantă, umilitoare, discriminatorie sau insultătoare cu scopul de a determina o persoană la raporturi sexuale ori la alte acțiuni cu caracter sexual nedorite, săvârșite prin amenințare, constrângere, șantaj, se pedepsește cu amendă în mărime de la 650 la 850 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 140 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 3 ani.”.

5. Prin încheierea din aceeași dată, judecătoria Chișinău, sediul Centru, a trimis sesizarea către Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

6. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

7. Prevederile relevante ale Codului penal sunt următoarele:

Articolul 173

Hărțuirea sexuală

„Hărțuirea sexuală, adică manifestarea unui comportament fizic, verbal sau nonverbal, care lezează demnitatea persoanei ori creează o atmosferă neplăcută, ostilă, degradantă, umilitoare, discriminatorie sau insultătoare cu scopul de a determina o persoană la raporturi sexuale ori la alte acțiuni cu caracter sexual nedorite, săvârșite prin amenințare, constrângere, șantaj,

se pedepsește cu amendă în mărime de la 650 la 850 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 140 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 3 ani.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

8. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul acesteia susține că prevederile articolului 173 din Codul penal sunt lipsite de claritate, de precizie și de previzibilitate. În acest sens, autorul consideră că legislatorul a utilizat în norma care descrie faptele incriminate noțiuni care au un alt sens decât cel propriu legii penale, situație care contravine articolului 23 din Constituție.

9. Autorul menționează, de asemenea, că legea penală este de strictă interpretare și că nimeni nu poate fi condamnat în mod arbitrar, făcându-se analogie cu alte noțiuni, în absența unui text de lege clar și lipsit de echivoc.

10. Prin urmare, autorul excepției de neconstituționalitate susține că articolul 173 din Codul penal contravine articolelor 16 alin. (2), 21, 23, 26 alin. (1) și 54 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

11. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

12. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a Codului penal, ține de competența Curții Constituționale.

13. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de către dl avocat Iurie Bargan, în dosarul nr. 1-814/17, pendinte la judecătoria Chișinău, sediul Centru. Sesizarea este formulată de către un subiect căruia i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

14. Curtea reține că obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie prevederile articolului 173 din Codul penal.

15. Din motivarea excepției de neconstituționalitate, Curtea observă că autorul critică lipsa unei definiții legale a noțiunilor „amenințare”, „constrângere” și „șantaj” din cuprinsul normei penale contestate, fapt care, în opinia acestuia, face imposibilă determinarea conținutului constitutiv al infracțiunii reglementate la articolul 173 din Codul penal.

16. Autorul excepției susține că prevederile legale contestate sunt contrare articolelor 16 alin. (2), 21, 23, 26 alin. (1) și 54 din Constituție.

17. Cu privire la pretinsa încălcare a articolului 16 alin. (2) din Constituție, Curtea constată că autorul nu a menționat care ar fi relevanța și pertinenta acestuia în prezenta cauză.

18. De asemenea, Curtea nu poate reține încălcarea articolului 26 alin. (1) din Constituție, deoarece norma contestată se referă la dispoziții de drept penal substanțial și nu la drepturi procesual-penale, care urmăresc asigurarea garanțiilor dreptului la apărare.

19. Cu privire la invocarea principiului constituțional al prezumției nevinovăției, garantat de articolul 21 din Constituție, Curtea menționează că acesta nu este incident în prezenta cauză. Dispozițiile de lege criticate reglementează infracțiunea de hărțuire sexuală și nu aduc atingere principiului constituțional al prezumției de nevinovăție. Până la rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare pentru săvârșirea infracțiunii de hărțuire sexuală, persoana este considerată nevinovată.

20. Cu privire la lipsa de claritate și previzibilitate a articolului 173 din Codul penal, Curtea menționează că prevederile articolului 23 din Constituție nu-i impun legislatorului obligația definirii tuturor termenilor folosiți în cuprinsul normelor de drept penal substanțial. De asemenea, Codul penal nu poate să abunde în texte explicative. Legislatorul nu poate stabili dinainte totalitatea posibilelor acțiuni cu caracter sexual care ar putea intra sau nu în categoria noțiunii de hărțuire sexuală, enumerând doar metodele prin care infracțiunea menționată ar putea fi comisă. Autoritățile sunt cele care

stabilesc, în funcție de particularitățile fiecărei spețe, modalitatea prin care a fost săvârșită infracțiunea – prin amenințare, constrângere sau șantaj.

21. În plus, chiar dacă au o semnificație mai amplă, noțiunile „șantaj”, „amenințare” și „constrângere” pot fi interpretate de către instanța de judecată, sensul acestora fiind determinat prin raportare la înțelesul comun al cuvintelor care le compun. Lipsa unor definiții legale ale noțiunilor menționate denotă intenția legislatorului de a le conferi acestora înțelesul care decurge din sensul lor comun.

22. În acest sens, Curtea amintește jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, în care s-a stabilit că, oricât de clar ar fi redactat textul unei dispoziții legale, în orice sistem juridic, inclusiv în dreptul penal, în mod inevitabil există un element de interpretare judecătorească. Întotdeauna va exista necesitatea de elucidare a aspectelor îndoielnice și de adaptare la schimbările de situație (*Kononov v. Letonia* [MC], 17 mai 2010, § 185).

23. De asemenea, Curtea reține că prevederile articolului 173 din Codul penal sunt rezultatul unei anumite dinamici a nevoilor de protecție a relațiilor sociale prin intermediul normelor de drept penal. Prevederile criticate constituie opțiunea legislatorului, potrivit politicii sale penale, și au fost reglementate cu respectarea dispozițiilor art. 60 alin. (1) din Constituție și în interiorul marjei de discreție permise de Constituție.

24. Având în vedere cele menționate mai sus, Curtea reține că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește criteriile de admisibilitate pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolului 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și a articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* excepția de neconstituționalitate a articolului 173 din Codul penal, ridicată de către dl avocat Iurie Bargan, în dosarul nr. 1-814/17, pendinte la judecătoria Chișinău, sediul Centru.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Mihai POALELUNGI

Chișinău, 5 aprilie 2019

DCC nr. 46

Dosarul nr. 60g/2019